



Ikt. szám: 222/1-15/2024

Heves Vármegye Önkormányzatának Közgyűlése

Helyben

Tájékoztató Heves vármegye mezőgazdasági helyzetéről

Tisztelt Közgyűlés!

Heves Vármegye Önkormányzata felkérésére a **Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Heves Vármegyei Igazgatósága** (3300 Eger, Sas u. 60/A) elkészítette Heves vármegye mezőgazdasági helyzetéről szóló tájékoztatóját, melyet az előterjesztés melléklete tartalmaz.

A tájékoztatót a Vidékfejlesztési és Határon Túli Ügyek Bizottsága a 2024. április 16-i ülésén tudomásul vette.

Kérem a Tisztelt Közgyűlést, hogy a jelen tájékoztatóban foglaltakat tudomásul venni szíveskedjék.

Eger, 2024. április 17.

dr. Juhász Attila Simon

Törvényességi szempontból ellenőriztem:

dr. Barta Viktor
vármegyei jegyző

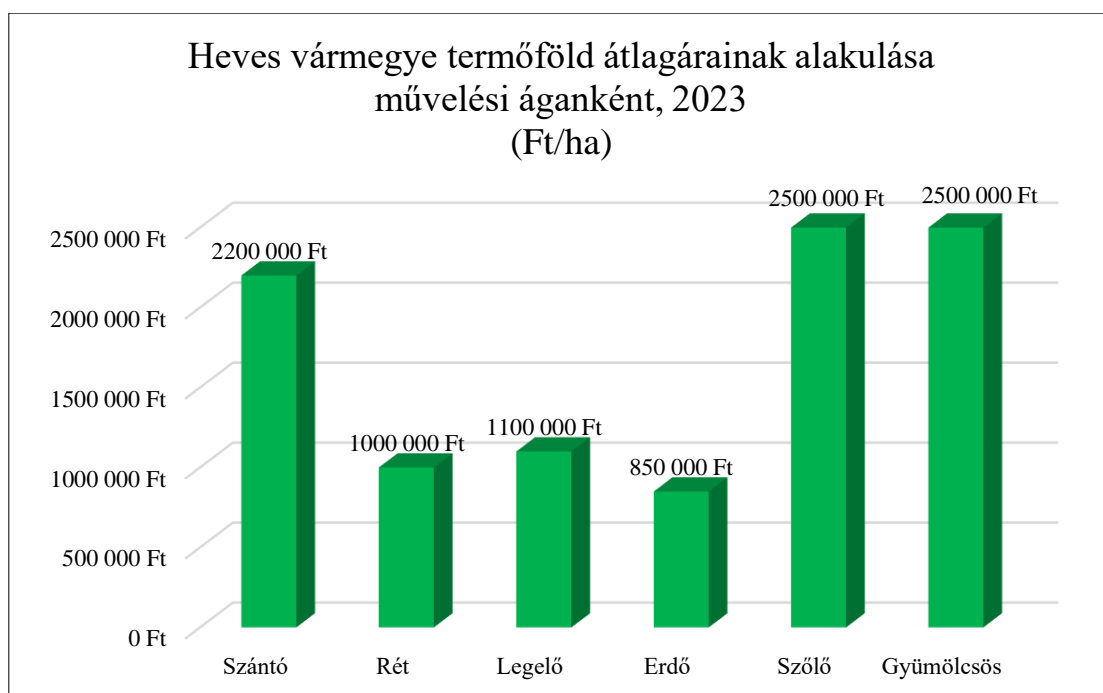
HEVES VÁRMEGYE MEZŐGAZDASÁGI HELYZETE

2023

Termőföld értékesítés

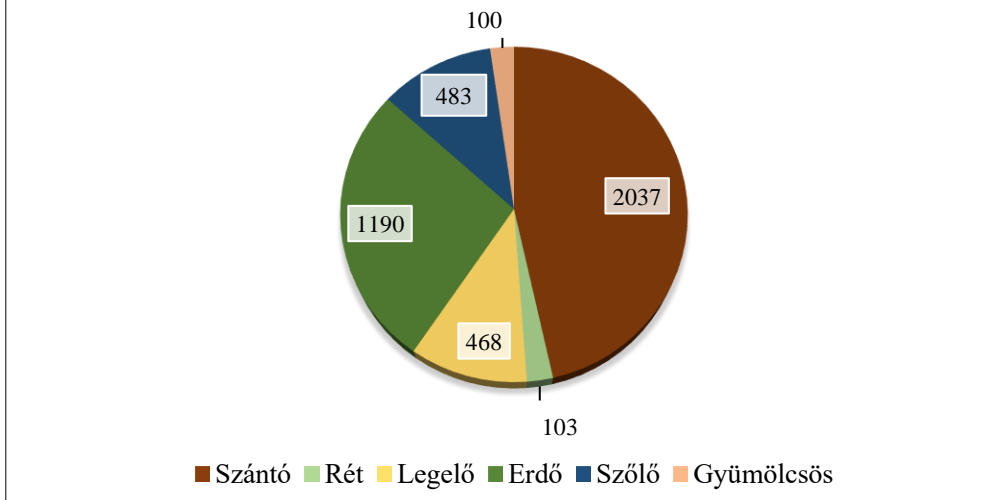
2023-ban a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Heves Vármegyei Szervezetének Elnöksége 48 alkalommal ülésezett. Az ülések alkalmával elfogadott, így megvalósult termőföld adásvételek alakulása a következő ábrákon látható.

Az alábbi kimutatások kizárólag a tiszta művelési ágú területek figyelembevételével készültek el.



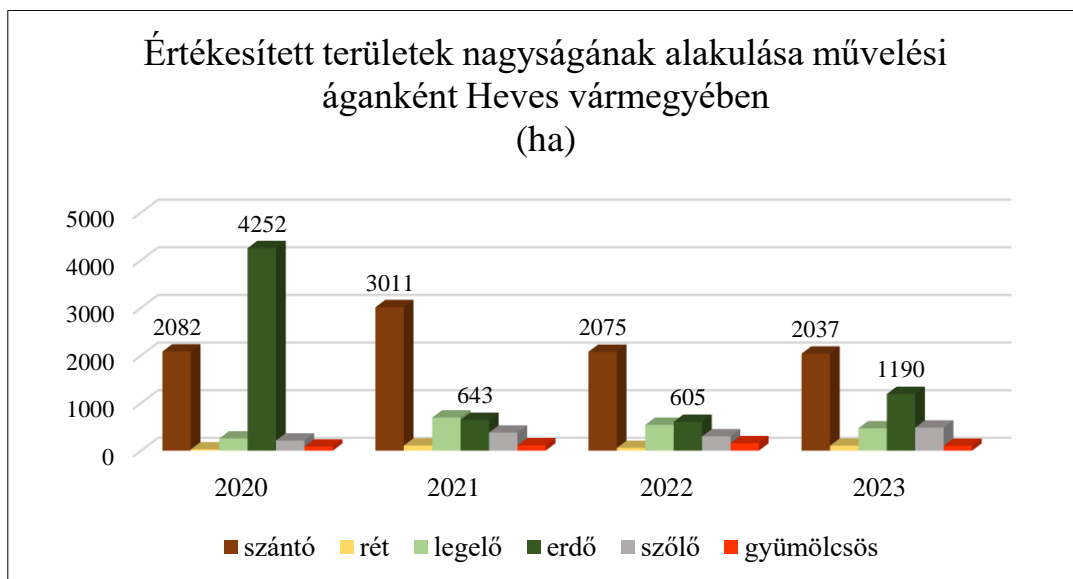
A művelési ágakat tekintve, 2023-ban a szőlő, valamint gyümölcsös művelési ágú területek átlagára (2 500 000 Ft/ha) volt a legmagasabb a vármegyében, ezt követték a szántó területek 2 200 000 Ft/ha átlagárral.

Heves vármegyében értékesített területek nagysága
művelési áganként, 2023
(ha)



Heves vármegyében, tiszta művelési ágú területeket vizsgálva a szántó területek (2037 ha) értékesítése volt a legjelentősebb 2023-ban.

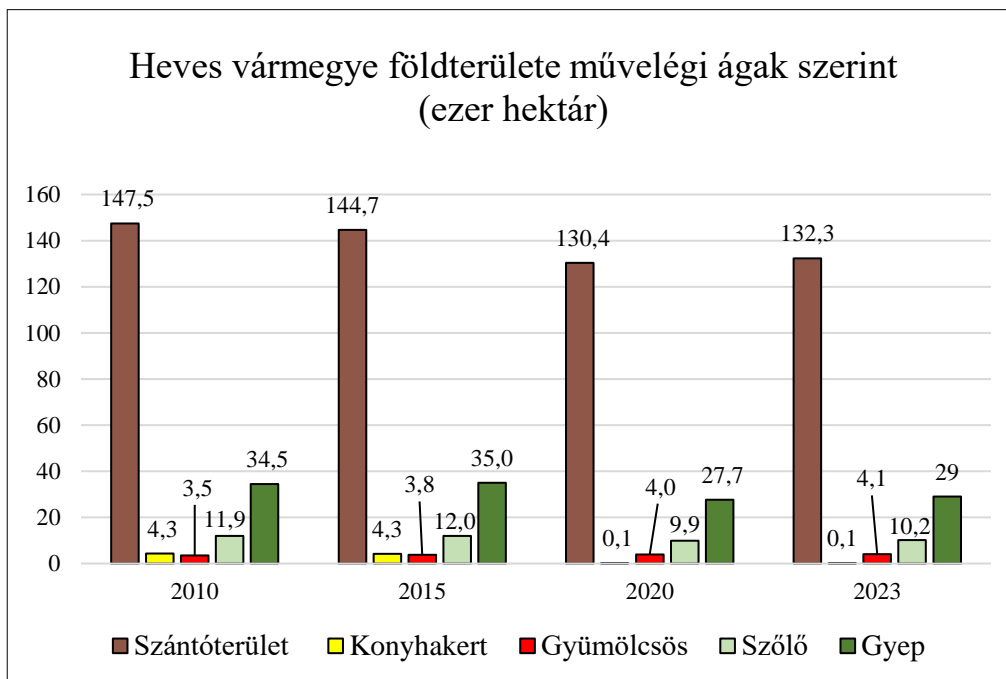
Értékesített területek nagyságának alakulása művelési
áganként Heves vármegyében
(ha)



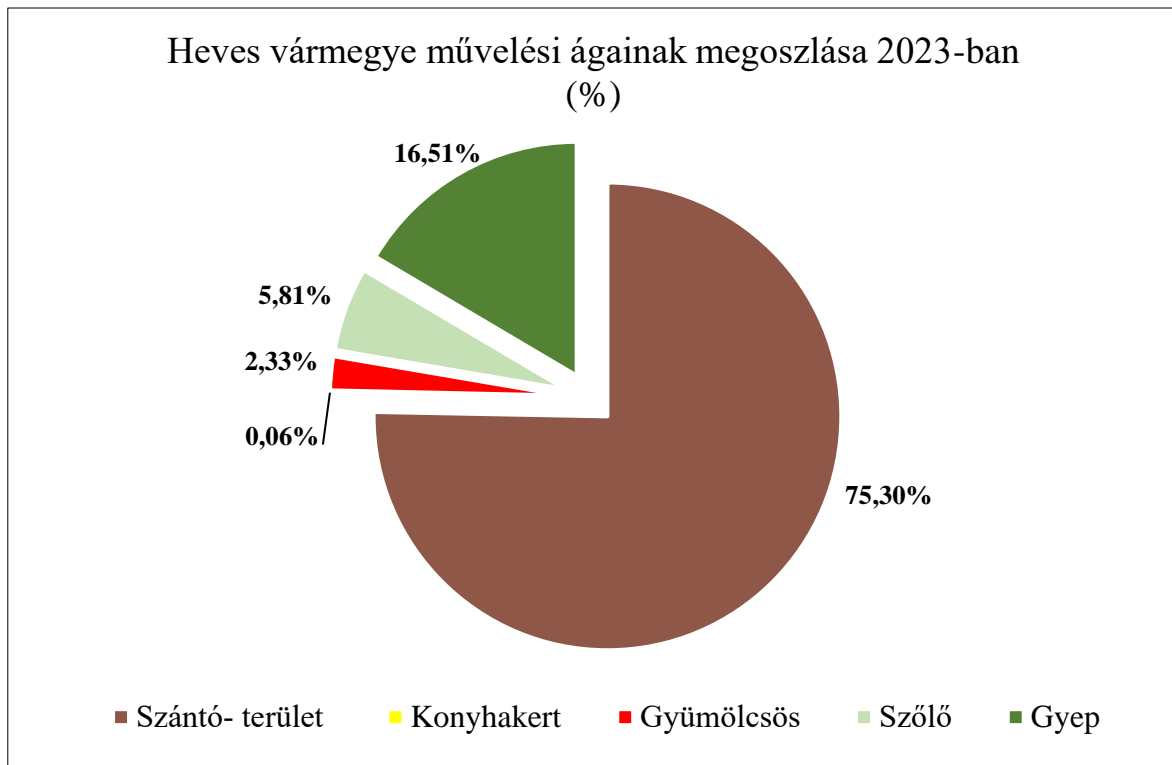
Növénytermesztés

A Központi Statisztikai Hivatal adatgyűjtés módszertani változása miatt 2020. évtől csak a mezőgazdasági területek (szántó, konyhakert, gyümölcsös, szőlő, gyepek) adatai állnak rendelkezésre.

2023-ban Magyarország mindösszesen 5 110 900 hektár mezőgazdasági területtel rendelkezett, melyből 589 700 hektár Észak-Magyarországon található. Ebből 175 700 hektár mezőgazdasági terület Heves vármegyében helyezkedik el.



A nagyobb távlati összehasonlításban jelentősebb zsugorodást mutató szántóterületek 2023-as látványos növekedése, bár sokkal visszafogottabb, de továbbra is növekvő tendenciát mutatott 2023-ban. A gyümölcsös, szőlő, gyepek területek is minimális növekedéssel zárták a tavalyi évet. A konyhakert művelési ágú területek nagysága az előző három évhez hasonlóan különösebb elmozdulás nélkül jelentős – több, mint 4000 hektár – csökkenést szenvedett el az elmúlt években.



Heves vármegyében a mezőgazdasági művelés alatt álló földterületek 75 %, mintegy 132 300 ha termőterület szántó művelési ágban volt nyilvántartva 2023-ban. Ez a művelési ág határozza meg a térség mezőgazdasági arculatát, a vármegye földhasználati megoszlásának legjelentősebb részét. Jóval szerényebb lefedettséggel, de továbbra is másodikként van jelen a gyep művelési ág a maga 16 százalékaival, majd ezt követi a szőlő művelési ágba tartozó területek nagysága közel hat százalékkal.

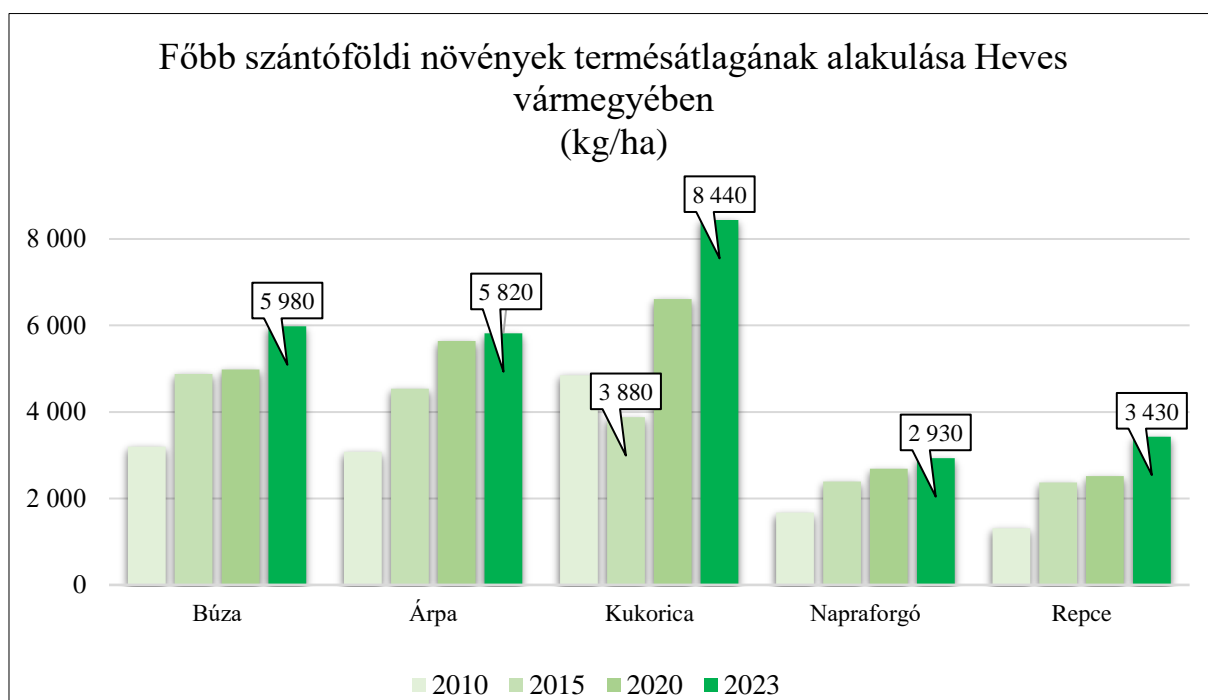
Heves vármegyében a szántóföldi növénytermesztést tekintve az őszi búza, őszi és tavaszi árpa, kukorica, napraforgó-, valamint repcemag termesztése a jellemző.

A 2023-as vetésszerkezet alakulásában, továbbra is a jól megszokott növények szerepelnek a legnagyobb hányadban:

- Búza: 44 126 ha
- Árpa: 14 719 ha
- Kukorica: 6 030 ha
- Napraforgó: 30 325 ha
- Repce: 7 024 ha

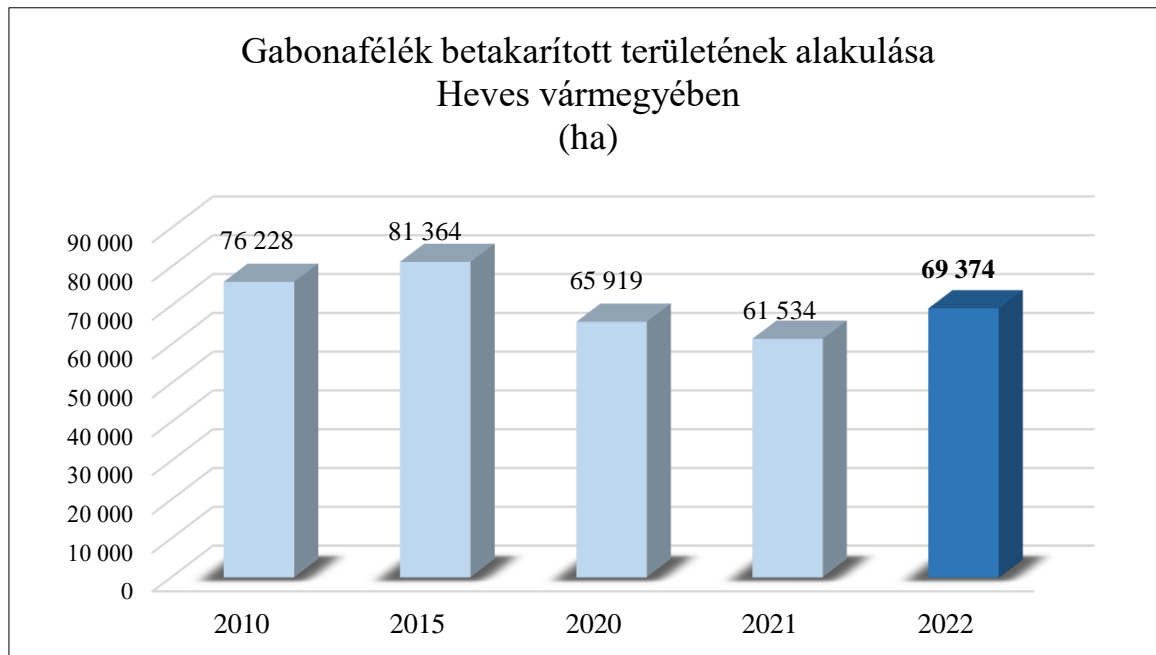
Főbb szántóföldi növények termelése 2023-ban

	Termésmennyiség		Termésátlag	
	Heves vármegye (t)	az országos ter- mésmennyiség százalékában (%)	Heves vármegye (kg/ha)	országosan (kg/ha)
Búza	263 744	4,44	5 980	5 630
Árpa	85 691	3,81	5 820	5 460
Kukorica	50 914	0,81	8 440	8 170
Napra- forgó	88 797	4,54	2 930	2 900
Repce	24 072	3,89	3 430	3 270



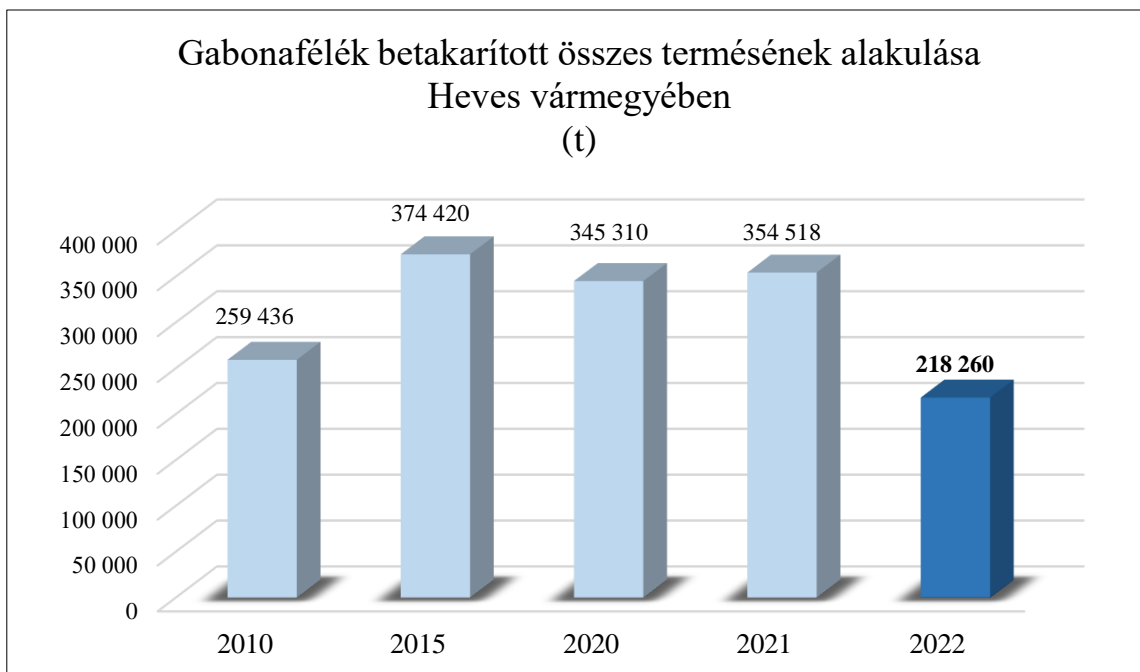
Az ábrát szemlélve kiugró eredményként említhető, hogy a kukorica termésátlaga 2015-höz képest 2023-ra több, mint megduplázódott. A búza és a repce esetében is jelentős termésátlag növekedés figyelhető meg a 2023-as évben.

A következő, gabonaféléket érintő kimutatások esetében 2023-as adatok még nem állnak rendelkezésre.

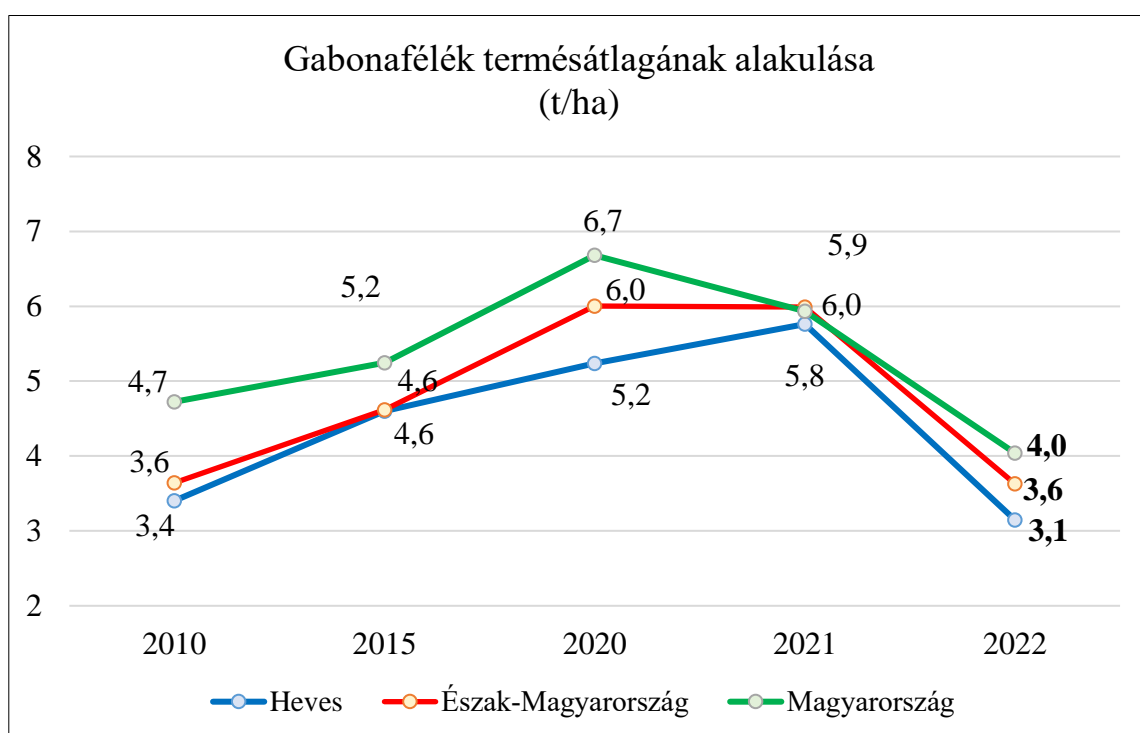


A gabonafélék betakarított területének nagysága 2015. évet követően csökkenő tendenciát mutat, egészen 2021-ig. 2023-ban több, mint 7 000 hektárral növekedett a betakarított területek nagysága 2021-hez képest. Heves vármegyében mindösszesen 69 374 ha betakarított területet tartottak nyilván 2022-ben gabonafélék esetében.

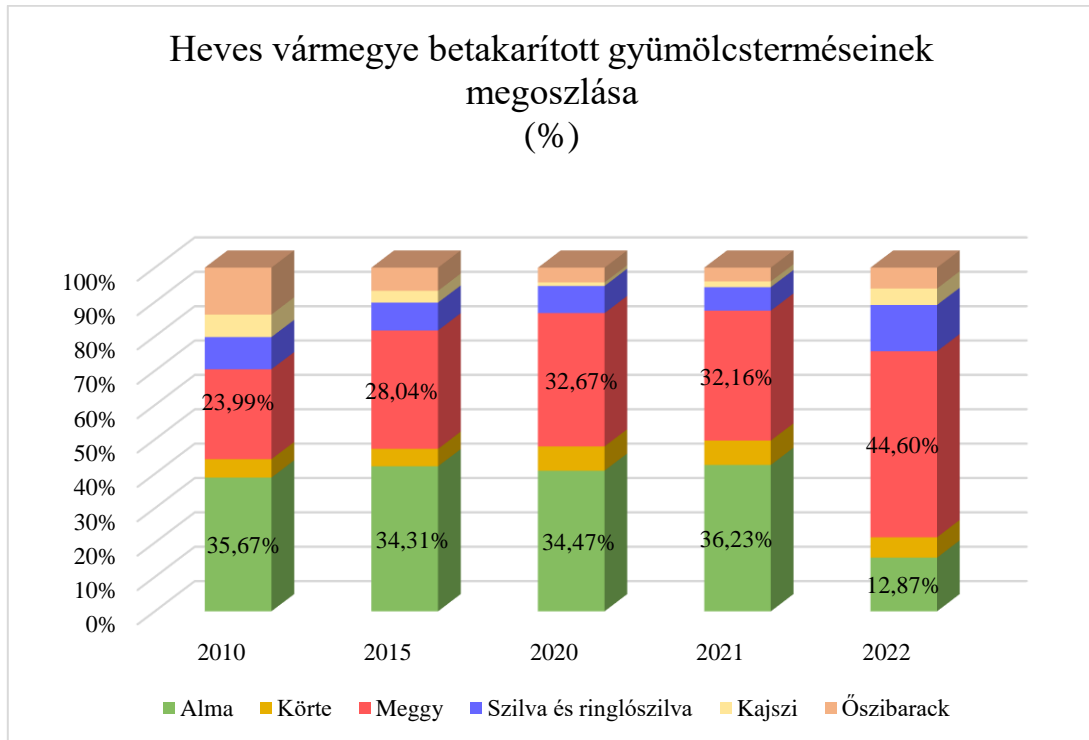
A rendkívüli aszályos környezet – az árpa kivételével – valamennyi vizsgált szántóföldi növényi kultúrában jelentős, az elmúlt öt év viszonylatában a legnagyobb termés kiesést okozta 2022-ben. Ebből is megfigyelhető, hogy a gazdálkodóknak még nem alkalmazkodtak a vízhiányos időszakok megfelelő kezeléséhez. Kis előretörés mutatkozik a cirok és a köles vonatkozásában, ami az aszályos időszakokra való reagálás jeleként értékelhető. A szárazságtűrő fajták, hibridek mindenképp előtérbe kerülnek, de az új növények elterjedése még várat magára.



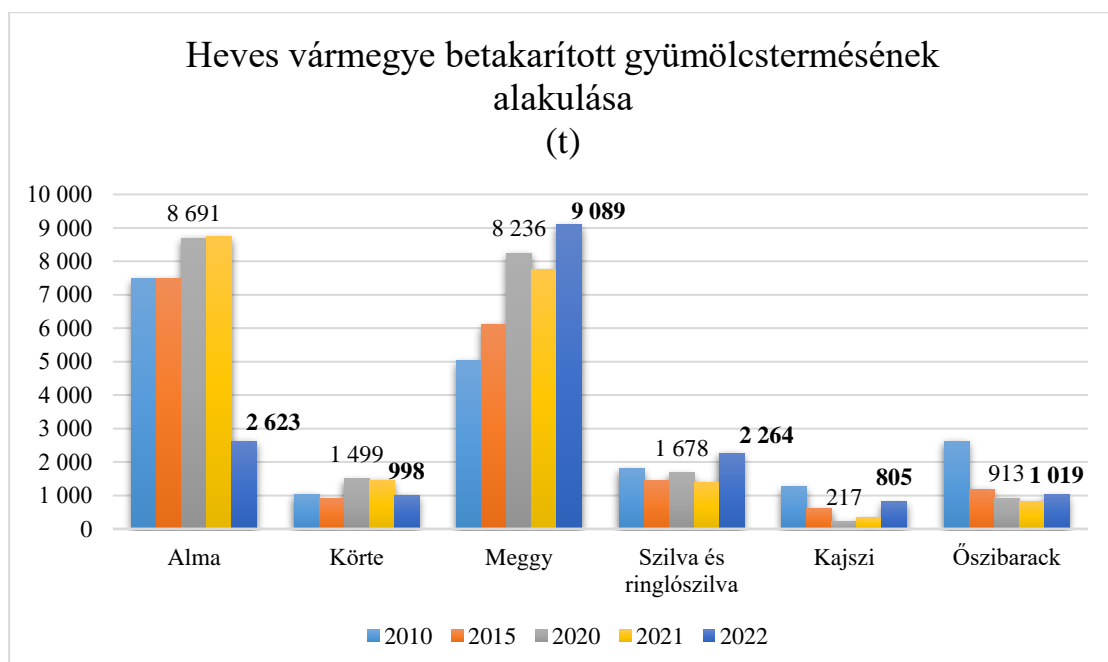
Az öntözéses gazdálkodáshoz nem adottak a feltételek, kevés területet lehet öntözni a vízbázisok hiánya miatt. Jelentős állami beavatkozás, csatornarendszerek kiépítése nélkül nem is várható elmozdulás. Amennyiben a földterületek szélén lesz elérhető víz, úgy növekedhet a gazdálkodói beruházási kedv az öntözőberendezések iránt. Jelenleg többségében sem elérhető víz, sem technológia nincs jelen a mezőgazdasági területeken.



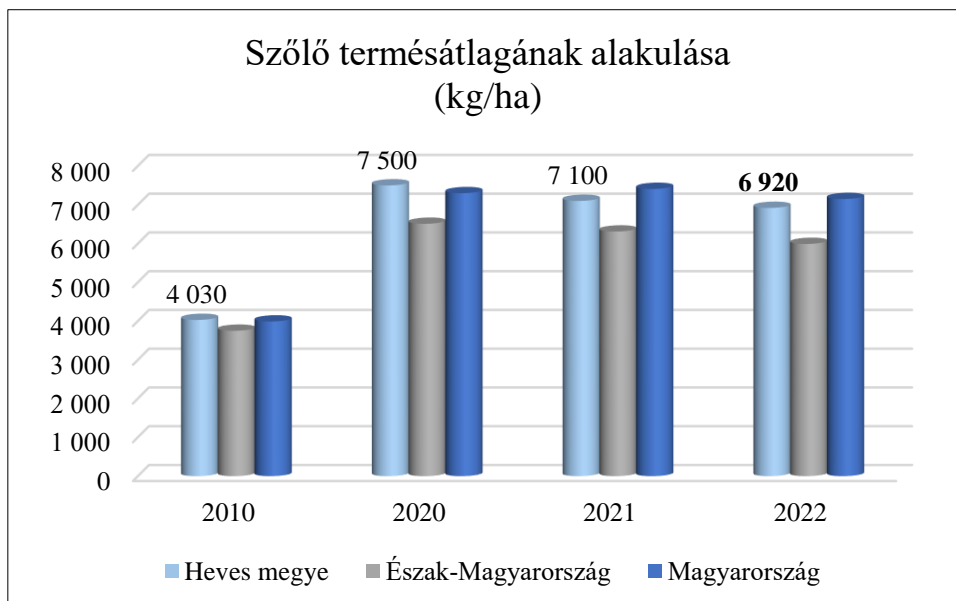
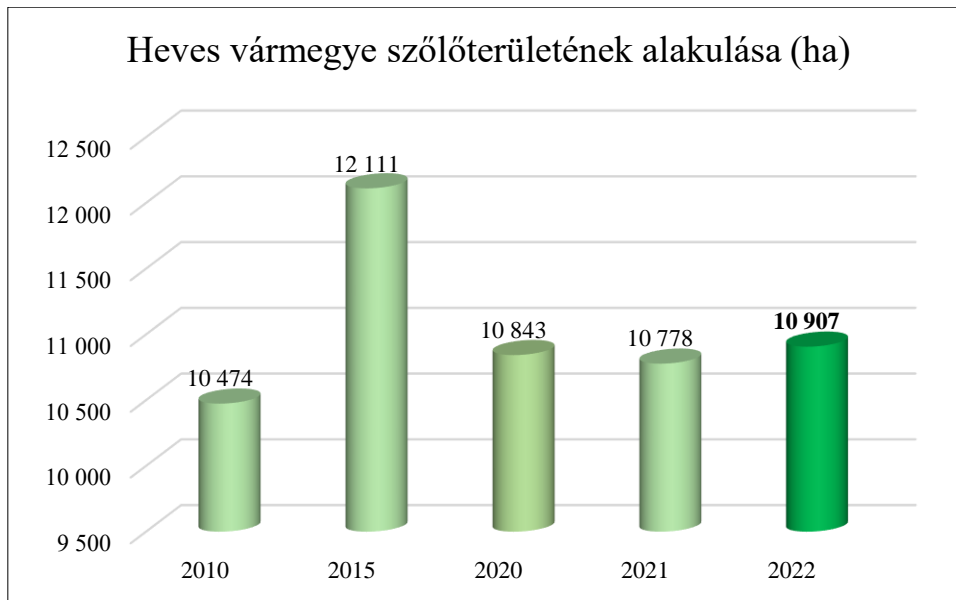
Gyümölcsstermesztés adatai az év ezen időszakában elérhető, legfrissebb adatként a 2022-es év eredményeit prezentálják.



A vármegye gazdálkodói az elmúlt 12 évben legjelentősebb mértékben almát termesztettek, azonban 2022-re a meggy termesztés vette át a vezető szerepet.



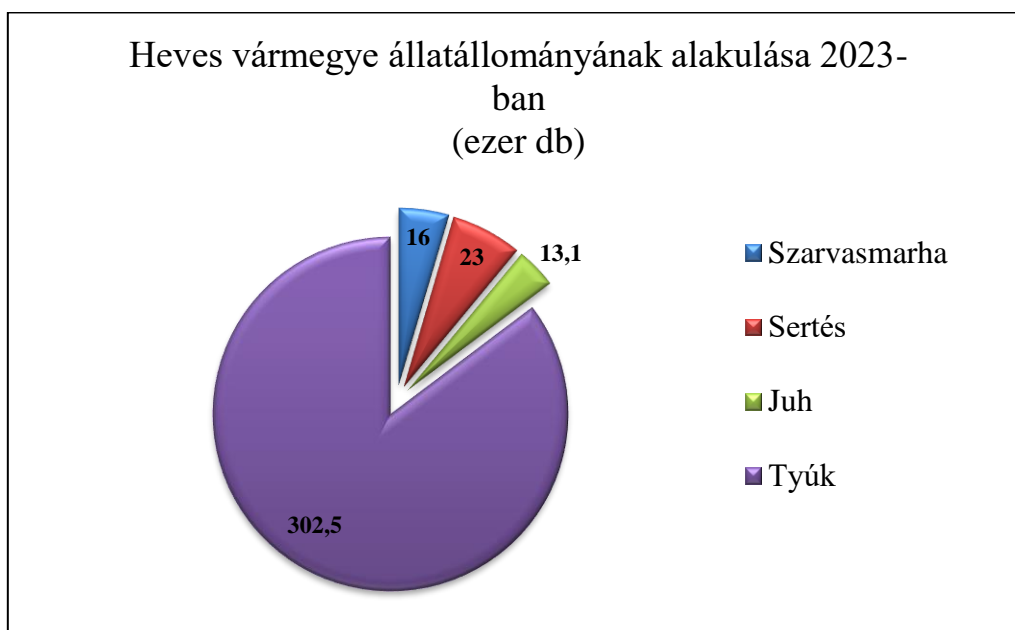
Kiemelhető, hogy a megyy termésmennyisége 2010-ről 2022-re több, mint másfélszeresére nőtt, 9 089 tonna meggytermést takarítottak be Heves vármegyében ebben az évben. Ezzel szemben az alma termésmennyisége míg 2020-ban 8 691 tonna volt, addig 2022-re közel negyedére (2 623 t) csökkent.



A szőlő termésátlagát tekintve 2018 előtt az országos átlagnál kedvezőbb hozammutatókkal rendelkezett Heves vármegye. 2020-as évet követően jelentős változás abban nem tapasztalható, viszont csökkenő tendenciát mutat mind a vármegyei, regionális, mind országos viszonylatban a szőlő termésátlag alakulása.

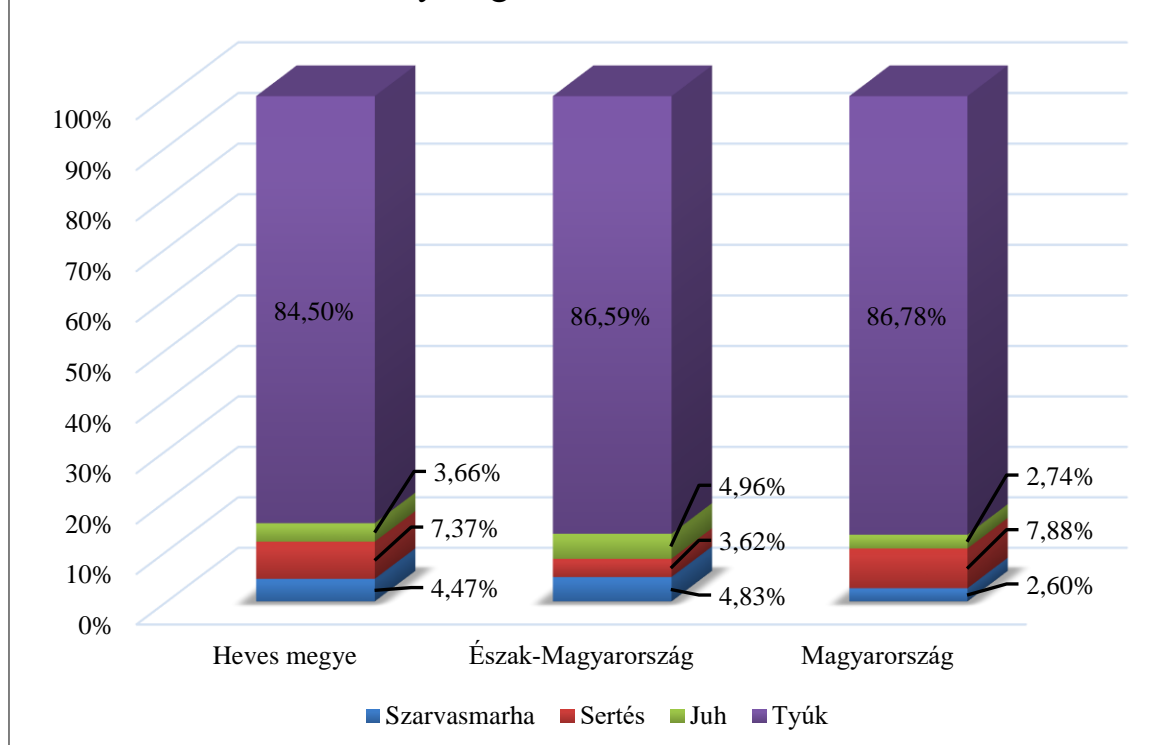
Állatállomány

Heves vármegyében a haszonállatok közül 2023-ban a tyúk, juh, sertés és szarvasmarha állomány mérete volt meghatározó.

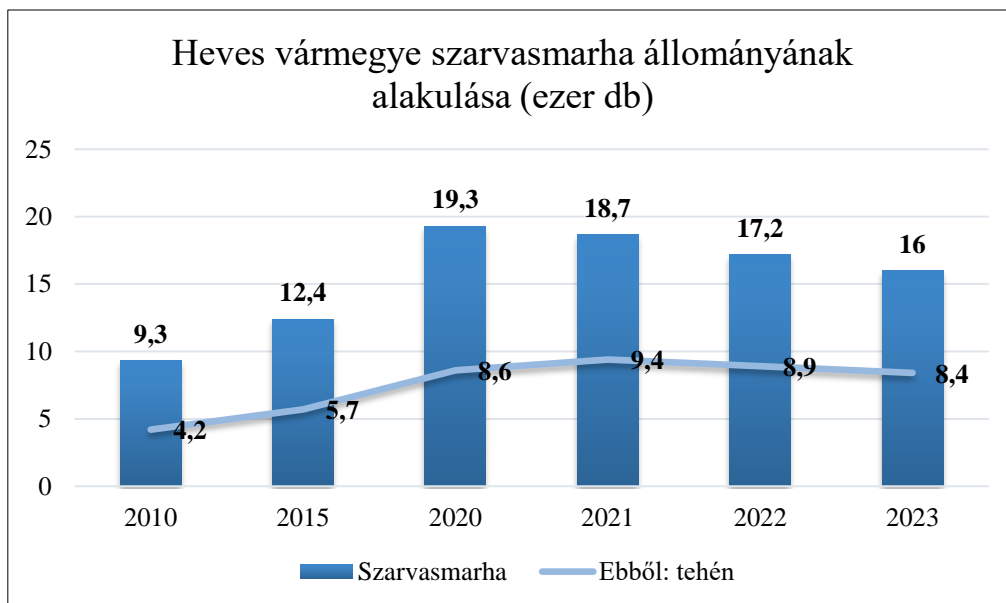


A vármegyében a tyúk állomány mérete volt a legjelentősebb 302 500 egyeddel, ami vármegyei megoszlást tekintve 85%-ot jelent.

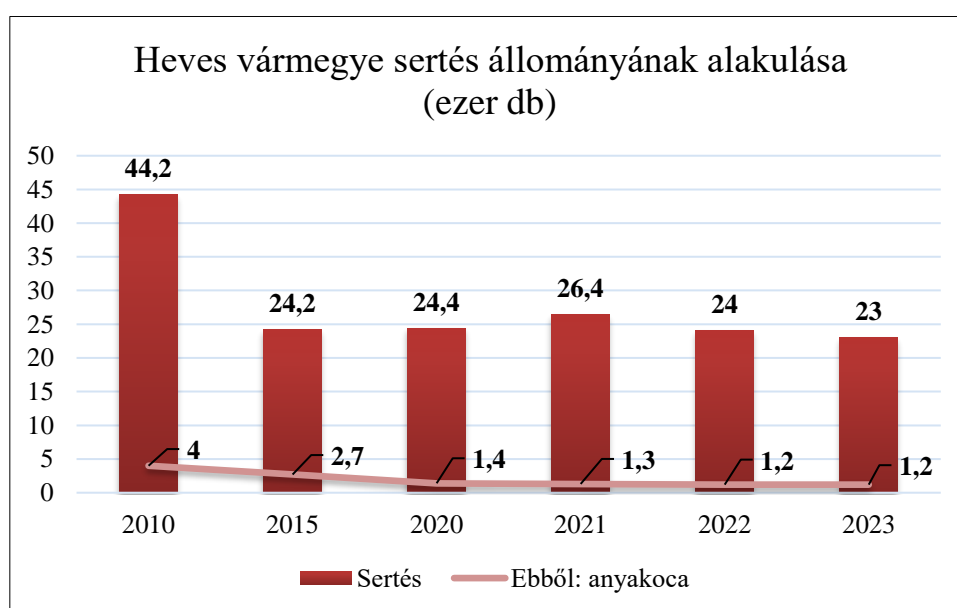
Állatállomány megoszlásának alakulása 2023-ban



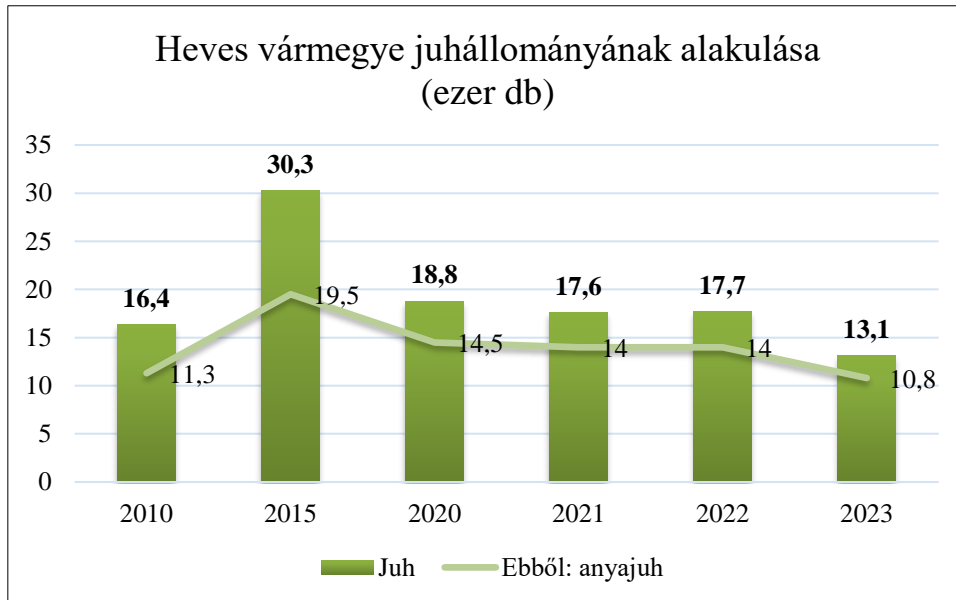
Míg Heves vármegyében, 2019-ben a tyúk állományt a juh állomány követte a megoszlás nagyságát tekintve, addig 2020-tól kezdődően minden évben a sertésállomány volt a második legnagyobb állomány. 2023-ban országosan (7,88%) és regionális szinten (3,62%) is a sertésállomány foglalta el a második helyet. Vármegyei (3,66%) viszonylatban a juh állomány mérete volt a legkisebb, azonban regionális viszonylatban a sertés állomány (3,62%), míg országos viszonylatban viszont a szarvasmarha állomány aránya (2,6%) volt a legalacsonyabb.



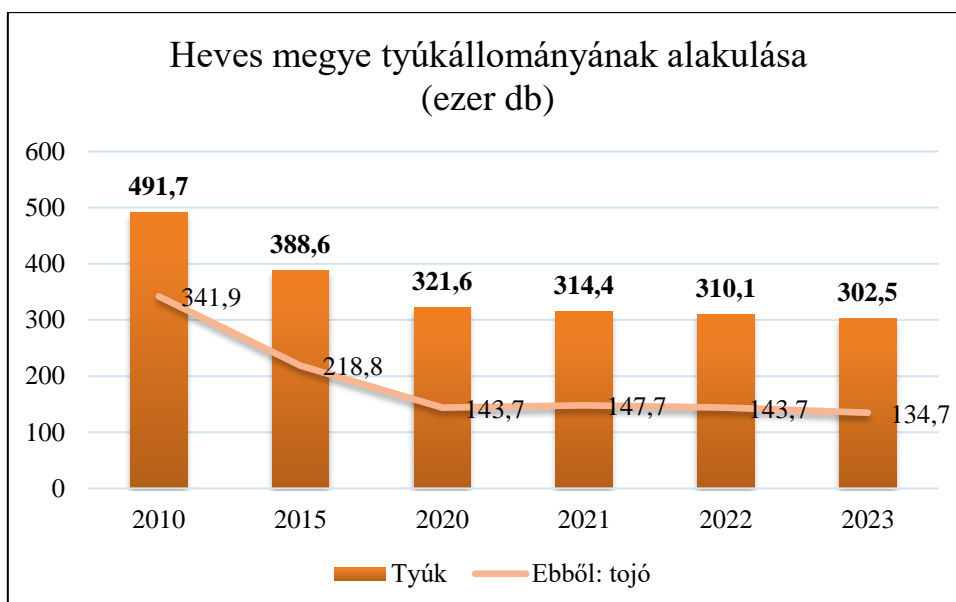
2019-ig a szarvasmarha állomány mérete csökkenő tendenciát mutat a vármegyében, míg a tehén állomány mérete stagnál. 2020-ra ez a kép jelentősen megváltozik a több, mint 5 000 egyedszám növekedés markáns, ugrásszerű változással jár a szarvasmarha állomány méretében, mely növekedésből a tehén állomány 1 400 egyedet tesz ki. 2021-től meginduló enyhe csökkenési ütem 2023-re felgyorsul, mely mozgás arányváltozásokkal is együtt járt, mivel a tehének száma a 2020. évhez képest az összlétszám csökkenés ellenére is csupán 200 eggyeddel csökkent 2023-ra.



Kiugró értéket mutatott a 2010-es év, melyet követően 2015-re szinte feleződött a sertésállomány mérete Heves vármegyében. A 2017-től 2021-ig folyamatos növekedés figyelhető meg. 2021-től 2023-ra közel 3000 egyeddel csökkent az állomány. Az anyakoca állomány mérete 2016 óta stagnáló értékeket mutat.



A juh állományban tapasztalható csökkenés 2018 óta folyamatos. A 2022. évi enyhe emelkedést 2023-ban jelentős csökkenés követte.



A tyúkállomány 2018-as méretéhez képest 2019-ben közel megkétszereződött, így Heves vármegyében számuk 688 700 db volt. A tojók száma a vizsgált éveket tekintve 2019-ig folyamatosan csökkent (75 100 db). A teljes állomány méret 2020-ra ugyan visszaesett (321 600 db), de a tojók száma 2019-hez képest közel kétszerezésére növekedett (143 700 db). Ezt követően, így 2023-ra is további állomány csökkenés (302 500 db) tapasztalható a Heves vármegye tyúkállományának tekintetében.

Gazdasági szervezetek

2023-ban Heves vármegyében 52 615 db működő gazdasági szervezet volt. Ebből 17 297 db a mezőgazdasági, erdőgazdálkodási, halászati gazdasági ághoz tartozott, amely a vármegyében működő szervezetek 32,8 %-a.

Heves vármegye mezőgazdasági, erdőgazdálkodási, halászati regisztrált gazdasági szervezetei száma 2023-ban									
Gazdasági szervezetek száma összesen	Ebből				Gazdasági szervezet összesen	Ebből			
	társas vállalkozás	önálló vállalkozó	vállalkozás összesen	nonprofit szervezet		társas vállalkozás	önálló vállalkozó	vállalkozás összesen	nonprofit szervezet
	előző év azonos időpontja = 100,0%								
17 297	384	16 863	17 247	24	97,6	99,7	97,6	97,6	92,3

A vármegyében regisztrált mezőgazdasági, erdőgazdálkodási, halászati vállalkozások a különböző gazdálkodási formák szerint a következőképpen alakultak:

Heves vármegye regisztrált mezőgazdasági, erdőgazdálkodási, halászati vállalkozásainak száma gazdálkodási forma szerint 2023-ban					
Összesen	Ebből				
	korlátolt felelősségű társaság	részvénytársaság	betéti társaság	szövetkezet	egyéni vállalkozó
17 247	263	7	51	26	620